

Сряда, 8 юни 2011 г.

Европейско сътрудничество в професионалното образование и обучение за подкрепа на стратегията „Европа 2020“

P7_TA(2011)0263

Резолюция на Европейския парламент от 8 юни 2011 г. относно Европейското сътрудничество в професионалното образование и обучение за подкрепа на стратегията „Европа 2020“ (2010/2234(INI))

(2012/С 380 Е/10)

Европейският парламент,

- като взе предвид съобщението на Комисията от 2 юли 2008 г., озаглавено „Обновена социална програма: Възможности, достъп и солидарност в Европа на 21-ви век“ (СОМ(2008) 0412),
- като взе предвид съобщението на Комисията от 9 юни 2010 г., озаглавено „Нов импулс за европейското сътрудничество в професионалното образование и обучение за подкрепа на стратегията „Европа 2020“ (СОМ(2010)0296),
- като взе предвид съобщението на Комисията от 25 ноември 2009 г., озаглавено „Ключови умения в променящ се свят“ (СОМ(2009)0640),
- като взе предвид осемте ключови умения, посочени като „европейска референтна рамка“ в Препоръка 2006/962/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 18 декември 2006 г., озаглавена „Ключови умения за учене през целия живот“ ⁽¹⁾,
- като взе предвид предложението за препоръка на Европейския парламент и на Съвета от 9 април 2008 г. за създаване на Европейска система за трансфер на кредити в професионалното образование и обучение (ЕСVET) (СОМ(2008)0180),
- като взе предвид 10-годишната работна програма „Образование и обучение 2010 г.“ и последващите съвместни доклади относно постигнатия напредък по отношение на нейното изпълнение,
- като взе предвид съобщението на Комисията от 27 април 2009 г., озаглавено „Стратегия на ЕС за инвестиране в младежта и за мобилизиране на нейния потенциал - Обновен отворен метод на координация за справяне с предизвикателствата и възползване от възможностите, стоящи пред младежта“ (СОМ(2009)0200),
- като взе предвид своята резолюция от 18 май 2010 г. относно стратегията на ЕС за инвестиране в младежта и за мобилизиране на нейния потенциал ⁽²⁾,
- като взе предвид резолюцията на Съвета от 27 ноември 2009 г. относно обновена рамка за европейско сътрудничество по въпросите на младежта (2010—2018 г.),
- като взе предвид своята резолюция от 6 юли 2010 г. относно насърчаване на достъпа на младежта до пазара на труда и укрепване на статута на стажантите, практикантите и чираците ⁽³⁾,
- като взе предвид съобщението на Комисията, озаглавено „Младежта в движение“ - Инициатива за разгръщане на потенциала на младите хора с цел постигане на интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж в Европейския съюз“ (СОМ(2010)0477),

⁽¹⁾ ОВ L 394, 30.12.2006 г., стр. 10.

⁽²⁾ ОВ С 161 Е, 31.5.2011 г., стр. 21.

⁽³⁾ Приети текстове, P7_TA(2010)0262.

Сряда, 8 юни 2011 г.

- като взе предвид заключенията на Съвета от 12 май 2009 г. относно стратегическата рамка за европейско сътрудничество в образованието и обучението („Образование и обучение 2020 г.“),
- като взе предвид заключенията на Съвета от 11 май 2009 г. относно оценката на настоящата рамка за европейско сътрудничество по въпросите на младежта и относно перспективите пред обновената рамка (09169/2009),
- като взе предвид съобщението на Комисията от 26 август 2010 г., озаглавено „Програма в областта на цифровите технологии за Европа („Digital Agenda for Europe“)“ (COM(2010)0245),
- като взе предвид резолюцията на Съвета от 15 ноември 2007 г. относно нови умения за нови работни места ⁽¹⁾,
- като взе предвид своята резолюция от 18 май 2010 г. относно ключови умения в променящ се свят: изпълнение на работната програма „Образование и обучение 2010 г.“ ⁽²⁾,
- като взе предвид своята резолюция от 18 декември 2008 г. относно предоставяне на обучение през целия живот за знание, творчество и иновации – прилагане на работната програма „Образование и обучение 2010 г.“ ⁽³⁾,
- като взе предвид проучването на CEDEFOP по темата „Ръководство за изграждане на професионална кариера: компетенции за практикуване и пътица за квалификация в Европа“ („Professionalising career guidance – Practitioner competences and qualification routes in Europe“) от март 2009 г.,
- като взе предвид проучването на CEDEFOP по темата „Умения за бъдещето на Европа: изпреварващо предвиждане на потребностите от професионални умения“ („Skills for Europe's future: anticipating occupational skill needs“) от май 2009 г.,
- като взе предвид съобщението на Комисията от 3 март 2010 г., озаглавено „Европа 2020 – Стратегия за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж“ (COM(2010)2020),
- като взе предвид заключенията на Съвета от 11 май 2010 г. относно компетентностите в подкрепа на ученето през целия живот и инициативата „Нови умения за нови работни места“,
- като взе предвид работния документ на службите на Комисията, озаглавен „Европейска система за трансфер на кредити в професионалното образование и обучение (ECVET) – система за трансфер, натрупване и признаване на резултати от обучение в Европа“ (SEC(2006)1431), от 31 октомври 2006 г.,
- като взе предвид резултатите от разискванията в Съвета от 5 декември 2008 г. относно заключенията на Съвета и на представителите на правителствата на държавите-членки, заседаващи в рамките на Съвета, относно бъдещите приоритети за засилено европейско сътрудничество в областта на професионалното образование и обучение (16459/2008),
- като взе предвид препоръката на Европейския Парламент и на Съвета от 18 юни 2009 г. за създаване на Европейска система за трансфер на кредити в професионалното образование и обучение (ECVET) ⁽⁴⁾,
- като взе предвид препоръката на Европейския парламент и на Съвета от 18 юни 2009 г. за създаване на Европейска референтна рамка за осигуряване на качество в професионалното образование и обучение ⁽⁵⁾,

⁽¹⁾ ОВ С 290, 4.12.2007 г., стр. 1.

⁽²⁾ ОВ С 161 Е, 31.5.2011 г., стр. 8.

⁽³⁾ ОВ С 45 Е, 23.2.2010 г., стр. 33.

⁽⁴⁾ ОВ С 155, 8.7.2009 г., стр. 11.

⁽⁵⁾ ОВ С 155, 8.7.2009 г., стр. 1.

Сряда, 8 юни 2011 г.

- като взе предвид препоръката на Европейския парламент и на Съвета от 23 април 2008 г. за създаване на Европейска квалификационна рамка за учене през целия живот ⁽¹⁾,
  - като взе предвид заключенията на Съвета от 21 ноември 2008 г. относно мобилността на младите хора ⁽²⁾;
  - като взе предвид препоръката на Европейския парламент и на Съвета от 18 декември 2006 г. относно основните умения за обучение през целия живот,
  - като взе предвид съобщението на Комисията от 21 февруари 2007 г., озаглавено „Съгласувана рамка от показатели и модели за сравнение относно проследяване на напредъка при изпълнението на целите от Лисабон в областта на образованието и обучението“ (COM(2007)0061),
  - като взе предвид съобщението на Комисията от 8 септември 2006 г., озаглавено „Ефективност и справедливост на европейските системи за образование и обучение“ COM(2006)0481),
  - като взе предвид проучването, озаглавено „Насочване към пазара на труда на младежите от рискови групи чрез учене“ („Guiding at-risk youth through learning to work“, Cedefop, Люксембург, 2010 г.,
  - като взе предвид информационното съобщение, озаглавено „Работните места в Европа ще изискват повече знания и умения“ („Jobs in Europe to become more knowledge- and skills-intensive“, Cedefop, февруари 2010 г.),
  - като взе предвид информационното съобщение, озаглавено „Разминаване между търсенето и предлагането на умения в Европа“ („Skill mismatch in Europe“, Cedefop, юни 2010 г.),
  - като взе предвид документа, озаглавен „Работа и напредване на възрастта“ („Working and ageing“, Cedefop, Люксембург, 2010 г.),
  - като взе предвид членове 165 и 166 от Договора за функционирането на Европейския съюз, които се отнасят до образованието, професионалното обучение, младежта и спорта,
  - като взе предвид член 48 от своя правилник,
  - като взе предвид доклада на комисията по заетост и социални въпроси и становищата на комисията по култура и образование, комисията по вътрешния пазар и защита на потребителите и комисията по правата на жените и равенството между половете (A7-0082/2011),
- A. като има предвид, че безработицата сред младите хора в момента възлиза на 21 %, което е два пъти повече от общия процент на безработица на равнище ЕС, и е едно от най-неотложните предизвикателства в Европа, поради което една от целите, които се преследват, е за намаляване на дела на преждевременно напусналите училище до под 10 %; като има предвид, че сред целите е също така повишаване на степента на участие на жените на пазара на труда със 70 % до 2020 г.; като има предвид също така, че образованието и обучението са основни фактори за успешно участие на пазара на труда и за способността за вземане на важни решения, предвид наличието на положение, при което над 5.5 милиона млади европейци са без работа, изложени на риск от социална изолация и заплашени от бедност и липса на възможности след завършване на училище, а много млади хора са принудени да приемат работа при несигурни условия, с ниска заплата и намалено покритие на социалното осигуряване, което се отразява на здравословното им състояние и тяхната безопасност на работното място,
- B. като има предвид, че 58,9 % от завършилите университетско образование в ЕС са жени, но делът на жените с докторска степен е едва 43 % и е още по-нисък на ниво професорско звание, като едва 15 % от ръководителите на катедра са жени,
- B. като има предвид, че в съобщението на Комисията, озаглавено „Нов импулс за европейското сътрудничество в професионалното образование и обучение за подкрепа на стратегията „Европа 2020“ (COM(2010)0296), аспектите на равенството между половете не са взети предвид,

⁽¹⁾ ОВ С 111, 6.5.2008 г., стр. 1.

⁽²⁾ ОВ С 320, 16.12.2008 г., стр. 6.

Сряда, 8 юни 2011 г.

- Г. като има предвид, че преходът от образование към трудова дейност и при смяна на работното място е структурно предизвикателство за работниците в целия ЕС; като има предвид, че по тази причина сигурността по време на прехода е основен елемент за мотивиране на работниците да се обучават извън работното място; като има предвид, че висококачественото чиракуване има до голяма степен положително въздействие върху достъпа на младите хора до заетост,
- Д. като има предвид, че ранната заетост има продължителни неблагоприятни последици, включително по-висок риск от безработица в бъдеще и по-ниски доходи през целия живот;
- Е. като има предвид, че на фона на демографските промени и дълголетие по-дългият и разнообразен професионален живот ще стане нещо подрабичащо се, както и че, наред с другото, ученето през целия живот, новата цифрова икономика, приспособяването към новите технологии и изпълнението на целите на стратегията „ЕС 2020“ са сред начините да се осигури заетост и по-добър стандарт на живот;
- Ж. като има предвид, че ориентираното към индивидуалните потребности на учещите професионално образование и обучение има решаващо значение, и по-специално по отношение на някои специфични групи лица като мигранти, хора с увреждания или преждевременно напусналите училище и жени в уязвимо положение, като увеличава възможностите за отделните лица да устояват на конкурентен натиск, повишава стандарта на живот и постига социално-икономическо сближаване и по-добра интеграция,
- З. като има предвид, че малките предприятия са създали в исторически план над 50 % от новите работни места в Европа, места, които осигуряват самоиздръжка и имат мултипликационен ефект;
- И. като има предвид, че ролята на държавите-членки и на Комисията следва да бъде на първо място да помагат за създаването на среда, в която предприятията могат да постигнат успех, да се развият и да растат – а за да растат, те се нуждаят от намалена данъчна тежест и предвидимост, за да могат да планират и да правят инвестиции,
- Й. като има предвид, че с оглед на големите различия в равнищата на участие на ученици в професионално обучение в държавите-членки обменът на най-добри практики е важен, за да се увеличи броят и да се подобри нивото на учениците, които избират техническо обучение в държавите-членки, които показват слаби резултати по отношение на броя и нивото на учениците;
1. Признава важността на модернизиранието на професионалното образование и обучение, като се има предвид, че човешкият капитал е от решаващо значение за успеха на Европа;
  2. Признава значението на професионалното образование и обучение и отново заявява, че техният успех зависи от участието и сътрудничеството от страна на всички действащи лица в разработването, организирането и финансирането на стратегии в тази посока; призовава държавите-членки да използват положителния опит с двойната система в рамките на професионалното образование и обучение (ПОО) в страни, които могат да служат за пример, където системата е довела до интегриране в по-дългосрочен план на младите работници в пазара на труда и до по-високи равнища на заетост на младите работници, както и до по-висока степен на компетентност, което на свой ред увеличава изгледите за заетост на по-късен етап;
  3. Припомня, че програмите за ПОО следва да бъдат разширени, за да съответстват на принципите за учене през целия живот и за първоначално и продължаващо обучение;
  4. Подчертава колко е важно да се насърчават редовните допълнителни курсове за обучение като част от ученето през целия живот;
  5. Настоятелно призовава държавите-членки при завършване на основното образование да се извършва оценка на „професионалните способности“;

Сряда, 8 юни 2011 г.

6. Предупреждава, че младите европейци може да се превърнат в „изгубено“ поколение при липсата на практическа подкрепа за намиране на работа и продължаване на образованието, и то в момент, когато влошаващата се бедност води до нарастване на отсъствията от училище;
7. Приветства мерките на Комисията, с които се цели премахването на препятствията, повишаването на прозрачността и улесняването на съпоставимостта за целите на признаването в рамките на отделните образователни системи и помежду им;
8. Призовава държавите-членки да гарантират, че професионалното обучение и ученето през целия живот са ориентирани в по-голяма степен към потребностите на пазара на труда и дават възможност за навлизане на този пазар и за мобилност в неговите рамки; подчертава освен това необходимостта от по-добро и по-силно взаимодействие между сферата на образованието, труда, професионалното образование и обучение като важна връзка между сферата на образованието и на труда; поради това призовава държавите-членки да насърчават непрекъснатата потребност на отделните лица от придобиване на квалификация, развитие и учене през целия живот;
9. Посочва, че връзката между образование и обучение, особено пътят от професионално към висше образование, изисква да се разширят възможностите за свързване на професионалното обучение и университетското образование, като се постави специален акцент върху тяхното интегриране в механизмите за предоставяне на информация, насоки и съвети за професионално развитие; счита също така, че редуването на обучение и заетост гарантира, че получаващите професионално обучение лица придобиват уменията, които се търсят на пазара на труда;
10. Подчертава значението, на местно и регионално равнище, на насърчаването на ефективното взаимодействие и надеждните форми на сътрудничество между училищата, агенциите за предоставяне на обучение, научноизследователските центрове и дружествата, за да се преодолее затвореният характер на образователните системи и разминаването между знания и умения и нуждите на пазара на труда, и за да станат младите хора, и специално жените, по-търсени за наемане на работа, особено с оглед на допълнителните професионални образователни квалификации;
11. Призовава Комисията и държавите-членки да направят управлението на ЕСФ по-гъвкаво, като имат предвид променящия се характер на пазара на труда;
12. Приветства по-силния акцент върху подход към ученето, насочен към резултатите, както и факта, че се разширява признаването на неформално или неофициално придобитите умения;
13. Подчертава важноста на първоначалното обучение за учители, тъй като нивото на учителите и обучаващите се отразява в качеството на програмите за обучение и образованието като цяло;
14. Призовава държавите членки и Комисията да подобрят още повече признаването на неофициалните и неформалните форми на обучение; посочва най-добрите практики в тази област, особено с финансиране от ЕСФ, които доказват, че признаването на умения, където и да са придобити те, води до по-успешно интегриране в пазара на труда;

Професионално образование

15. Призовава държавите-членки да осигурят високо качество на професионалното образование, насочено към обучение в процеса на работа и индивидуалните потребности на съответните хора; счита същевременно, че висококачественото професионално образование и обучение е от основно значение, за да се даде възможност на Европа да се утвърди като общество, основано на знанието, и да се конкурира ефективно в глобализираната икономика;
16. Отбелязва, че съществува и вътрешен пазар за повишаване на професионалната квалификация, и призовава държавите-членки да създадат повече консултативни центрове относно възможностите за обучение и професионална мобилност в собствената им страна, както и в други държави-членки;

Сряда, 8 юни 2011 г.

17. Счита, че за да се осъществи напълно водещата инициатива „Програма за нови умения и работни места“ на стратегията „ЕС 2020“, институциите на ЕС следва да предприемат по-прагматична, всеобхватна и широкомащабна инициатива, с подкрепата на всички държави-членки, която следва да се съсредоточи върху създаването на връзки между пазара на труда и професионалното образование, професионалните квалификации, ученето през целия живот и чиракуването, така че да се гарантира, че всяка държава-членка действително ще се ангажира с целите, посочени в стратегическата рамка за европейско сътрудничество в образованието и обучението („Образование и обучение 2020 г.“);
18. Призовава държавите-членки да гарантират, че професионалното образование и обучение се ориентира в по-голяма степен към потребностите на пазара на труда;
19. Призовава обучението посредством чиракуване да получи приоритет пред другите типове обучение, напр. стажовете; насърчава държавите-членки да не планират университетски курсове на обучение с професионален характер, които не са придружени от договор за чиракуване;
20. Призовава държавите-членки да създадат възможности за учащите с по-ниски способности да се върнат към общообразователната програма на равнище средно или висше образование;
21. Насърчава държавите-членки, с активното участие на социалните партньори, да помогнат за модернизирването на програмите за професионално образование и обучение и на предоставяните знания, като разработват съвместно моделите за професионално образование и обучение, които ще формират основата на образователните програми и ще се обновяват на всеки две до три години според развитието на науката и технологиите във всяка област;
22. Подчертава необходимостта от по-голяма съвместимост и взаимодействие между образователните системи на различните държави-членки, като се постави акцент върху изучаването на чужди езици и учебна програма, адаптирана към целите на Съюза за иновации; подчертава необходимостта да се премахнат всички правни и административни пречки пред развитието на европейска рамка, гарантираща широк спектър от висококачествени стажове на територията на ЕС;
23. Призовава за по-добър баланс в избора на професия при момчетата и момчетата, за да се предотврати разделението на пазарите на труда на полов признак и да сме по-добре подготвени за постигането на бъдещите цели за по-висока и по-балансирана заетост в целия ЕС, като се предложат инициативи, които ще помагат да жените да избират професии, в които традиционно доминират мъжете, и обратното; поради това призовава държавите-членки за предлагат висококачествени консултации във връзка с избора на професия и да дадат възможност за по-добър баланс при избора на професия от страна на момчетата и момчетата, като се отчитат стереотипите, които все още съществуват и влияят върху тяхната професионална ориентация;
24. Отбелязва, че висококачественото професионално образование се изгражда върху солидно, неутрално спрямо половете общо образование, и призовава държавите-членки да гарантират, че учебният материал не съдържа специфични за пола професионални образци, така че да се гарантира, че от самото начало у момчетата и момчетата се събужда интерес към всички възможности за избор на професия
25. Признава значимата роля, която имат половете стереотипи в нашите образователни практики, и следователно подчертава важността на изготвянето на стратегии, които да водят до утвърждаването на образование, неутрално от гледна точка на пола, което би помогнало например да се постигне равен достъп на жените и мъжете до ПОО и заетост;
26. Призовава държавите-членки и социалните партньори да улеснят съчетаването на професионалното образование и обучение, ученето и семейния живот по отношение на достъпа до грижи за децата и практични часове за обучение, които могат да бъдат съчетани с учебната програма на децата;

Сряда, 8 юни 2011 г.

27. Призовава за официален диалог между всички участници, особено образователни институции, работодатели, работници и служители и синдикални организации, за да се гарантира високото качество на професионалното образование и неговата насоченост към актуалните потребности на пазара на труда;
28. Призовава за подкрепа на трансграничните връзки и комуникационните платформи между образователните институции и работодателите с цел обмен на най-добри практики;
29. Призовава всички участници на пазара на труда, включително тези от професионалните сектори, предприятията, синдикалните организации, министерствата и публичните служби по заетостта, да се включат в структуриран социален диалог по въпроса как по-добре да се гарантира професионалната интеграция на младите хора и да се насърчава ученето през целия живот и формалното/неформалното обучение.
30. Приветства целта на стратегията „Европа 2020“ системите за професионално образование да бъдат укрепени и призовава всички държави-членки да ориентират тези системи към широкообхватна квалификация, участие и хуманизиране на труда;
31. Препоръчва увеличаване на творчеството, новаторството и предприемачеството на всички равнища на образованието, включително професионалното обучение, и признаването на умения, придобити чрез всякаква форма на учене, включително неофициалното и неформално учене; също така препоръчва да се насърчават проекти, които поддържат предаването на знания и умения от поколение на поколение;
32. Поддържа становището, че образованието в посока предприемачество следва да формира важна част от ПОО с оглед на превръщането му в по-привлекателно за всички студенти и засилване на предприемачеството в съответствие с предвиденото в стратегията „Европа 2020“;
33. Припомня целите, поставени в стратегията „ЕС 2020“ по-рано тази година, които поставят акцент върху необходимостта от висококвалифицирана и образована работна сила в Европа, за да се постигне силен и устойчив растеж и да се постигнат целите по отношение на заетостта, поставени в стратегията; подчертава важната роля, която играе достъпното ПОО в процеса на образование и повишаване на квалификацията на работната сила в Европа;
34. Подчертава важността на укрепването на процедурата за идентифициране на потребностите на местно, национално и европейско равнище, за да се постигне възможно най-голямо съвпадение между предлаганите умения и изискванията на пазара на труда;
35. Призовава държавите-членки да осигуряват умения, съобразени с изискванията на работата, и по този начин да подготвят за по-дългите и неравномерни професионални биографии в бъдеще;
36. Изтъква необходимостта ПОО да осигурява на работниците уменията, необходими за заемането на нови, устойчиви работни места, които ще възникнат в бъдещата устойчива икономика;
37. Призовава държавите-членки да следят действията за улесняване на прехода от училище към работа, като разработват цялостни програми за насоки и консултации при избора на професия;
38. Отбелязва, че двойната система (практическо и училищно обучение) се е доказала като успешна в няколко държави-членки благодарение на сътрудничеството и съдействието от страна на дружествата при осигуряването на професионално обучение;
39. Призовава предприятията да използват в по-голяма степен схемите за съвместно обучение, така че конкретните цели на обучението, които се търсят на пазара на труда, да могат да бъдат по-добре постигнати;

Сряда, 8 юни 2011 г.

40. Призовава държавите членки, предвид преориентацията към устойчива икономика и устойчив растеж, да укрепят институцията на професионалното образование и обучение, тъй като тя има потенциал да се превърне в средство за справяне със социалните последици за работниците, свързани с корпоративното реструктуриране, като повиши възможностите им да бъдат наемани на работа;

41. Подчертава значението на социалните и приобщаващите икономически модели за тази нова предприемаческа култура и изтъква, че е от ключово значение институциите, осигуряващи професионално образование и обучение, включително в сектора на висшето образование, да предоставят на студентите си подробни знания за всички форми на предприемачество, включително в социалната и приобщаващата икономика, както и за принципите на отговорно и етично управление;

42. Подчертава необходимостта да се изготви списък на областите, в които Европейския съюз има или могъл да има сравнително предимство на световно равнище, и за които следва да се разработят допълнителни стратегии за обучение;

Професионално обучение

43. Призовава държавите-членки да отчитат нарастващите потребности от повишаване на квалификацията, като създадат консултативни центрове, за да подкрепят работещите при планирането на необходимото професионално обучение; призовава работодателите да предлагат възможности за допълнителна квалификация на всички работници;

44. Препоръчва на работодателите да се предоставят стимули, за да поощряват работниците и служителите си да участват в програми за обучение;

45. Призовава държавите-членки да разработят стимули за работодателите за улесняване на предоставянето в микропредприятията и малките предприятия на икономически целесъобразно и гъвкаво обучение, приспособено към нуждите на жените; настоятелно призовава Комисията и държавите-членки да положат решителни усилия за борба с неравенството в заплащането между мъжете и жените с цел до 2020 г. да бъде премахната съществуващата сега разлика от 18 % в заплащането, основаваща се на пола;

46. Призовава държавите членки, със съдействието на Комисията, да насърчават в рамките на съответните университетски програми модели за управление и използване на човешки ресурси на базата на признаването на професионалното образование и обучение в рамките на обучението през целия живот, като добавена стойност и конкурентно предимство за предприятията;

47. Препоръчва да се насърчава автономността на центровете за ПОО в области като планиране, финансиране, управление и дейности по оценка, и да се въведат по-динамични форми на сътрудничество между центровете за ПОО и предприятията;

48. Припомня, че инвестирането в образование и обучение е от съществено значение за едно по-добро бъдеще за европейците; счита, че ключовите компетентности и новите умения, по-специално необходимите за работните места в стратегическите за растежа сектори, осигуряват на хората нови възможности и, освен това, стават основа за дългосрочно устойчиво икономическо и социално развитие; счита за важно, в тази връзка, държавите-членки и всички ангажирани страни да гарантират, че работниците придобиват основните компетентности, от които те се нуждаят;

49. Призовава Комисията да разработи механизъм, като например схеми за учене през целия живот, за да насърчава и подкрепя работниците да следват систематично целта за учене през целия живот/професионално образование и обучение по собствена инициатива, като отделя специално внимание на лицата, за които е необходимо да съвместяват семейния и професионалния живот, и редовно да проверява каква квалификация е необходима за по-нататъшно успешно участие на пазара на труда, да усъвършенства техните умения и да предоставя възможности за трудова мобилност;

Сряда, 8 юни 2011 г.

50. Призовава държавите-членки, с оглед на съвместяването на семейния и професионалния живот и подпомагането на жените в селските райони, да предлагат допълнително обучение в областта на компютърните технологии, така че да се даде възможност на жените да работят от домовете си;
51. Настоятелно призовава правителствата да насърчават гъвкаво ПОО, съобразено със специфичните нужди на организациите и предприятията, което позволява цялото преминато обучение да се превърне в предимство, да се съчетава обучението с личния живот и други професионални дейности и да се повишава европейската мобилност, като се поставя специален акцент върху улесняването на достъпа до ПОО за организации, които са изложени на риск от маргинализиране, така че да се удължи тяхното обучение;
52. Посочва, че ученето през целия живот ще бъде от ключово значение, за да се предотврати безработицата и да се вземе надлежно предвид различният професионален опит; счита, с оглед на тази цел, че работниците трябва да бъдат по-добре информирани за необходимостта от постоянно допълнително обучение;
53. Призовава Комисията да подготви изследване относно последиците от участието в професионалното образование и обучение както за производителността на работниците, така и за конкурентоспособността на предприятията и за качеството на работата;
54. Посочва значението на едно леснодостъпно, гъвкаво и индивидуално насочено професионално обучение за хора в различни стадии от живота, което улеснява и подобрява професионалното участие на пазара на труда; счита, че професионалното и образователно обучение следва да бъде достъпно, на разположение и на приемлива цена във всички стадии от живота на хората, без оглед на положението им на пазара на труда или на дохода и с оглед не само на насърчаването на обучението през целия живот, но и на осъществяване на принос за развитието на съществуващите и създаването на нови професии, основаващи се на реалните потребности на обществото; счита, освен това, че това следва да се разглежда като важен инструмент за удължаване на целия трудов живот на отделните лица;
55. Призовава държавите-членки да разработят висококачествен, широкообхватен, гъвкав и приемлив във финансово отношение достъп до професионално образование и обучение за жените, заедно със специфични насоки и професионални консултации през целия живот за квалификации във всички видове професии, насочени към жени от различни среди, с оглед на ефективното им интегриране на висококачествени работни места с достойно заплащане, и отговарящи на техните многостранни потребности в областта на обучението, като например:
- индивидуално приспособено професионално образование и обучение в подкрепа на професионалното развитие,
  - достъпни възможности за преход от неформално към формално учене,
  - чувствителност към различните стилове на учене,
  - достъп до ролеви модели и наставници,
  - разработване на програми, приспособени към гъвкави режими на работа и договори за работа на непълно работно време,
  - индивидуално приспособени възможности за учене онлайн;
56. Посочва, че нарастващият дял на застаряващото население в Европа увеличава значението на ученето през целия живот и на образователните програми и превръща в необходимост осигуряването на подкрепа за тях;
57. Подчертава необходимостта от нарастване на усилията, както на европейско, така и на национално равнище, за увеличаване на участието на МСП в програмите за професионално обучение и обучение през целия живот и за увеличаване на участието на нискоквалифицираните работници, при които е регистрирано особено ниска степен на участие;

Сряда, 8 юни 2011 г.

58. Подчертава, че като част от усилията за постигане на целта за съчетаване на гъвкавост и сигурност спешно е необходимо да се увеличи ефективно участието в професионално обучение на работниците, практикуващи гъвкави форми на заетост; следователно призовава държавите членки да предприемат съответните инициативи;

59. Призовава държавите-членки да залагат в по-голяма степен на използването на онлайн програми за професионално обучение и учене през целия живот, за да допринесат по този начин семействата да могат да съвместяват професионален и семеен живот;

60. Подчертава ролята на местните правителства, предприемачи, партньорства и образователни институции за моделиране на професионалното обучение в съответствие с реалните нужди на пазара на труда;

61. Счита, че регионалните и местните органи играят съществена роля, като си сътрудничат с центрове за ПОО и света на бизнеса и подпомагат предоставящите ПОО при създаването на благоприятна атмосфера, улесняваща успешното навлизане на пазара на труда на преминалите обучение в рамките на ПОО;

62. Призовава за сключването на договори за чиракуване, като се предоставя закрила за обучавания и определена гъвкавост и гъвкави мерки за прилагането на договорите, за да се даде възможност за прекратяване на договора, ако въпросното лице не е подходящо за тази работа или е извършило сериозни нарушения;

63. Призовава държавите-членки – в съответствие с целите на „Европа 2020“ и водещите инициативи на стратегията, да подобрят връзките между професионалното обучение и потребностите на пазара на труда, например чрез подобряване на услугите по предоставяне на насоки за висше образование и избор на професия и чрез насърчаване на договорите за обучения и стажове за жени, и да създадат нови възможности за обучение, включително в областта на природните науки, математиката и технологиите, с цел да се увеличат възможностите за заетост на жените в технологичната и научната област, на нетрадиционни работни места и в нисковъглеродните и високотехнологичните сектори на икономиката, като се създават постоянни работни места с достойно заплащане;

64. Счита, че съществуващите европейски програми за професионално обучение са ефективни и следва да получат по-голяма подкрепа в бъдеще;

Качество и ефикасност на професионалното образование и обучение

65. Призовава държавите-членки да създадат по-добри възможности за професионално образование и обучение за обучавашите и да поставят основите за насърчаващо съвместно и взаимно обучение, особено на регионално и местно равнище, с оглед осигуряването на ефективност на системите за професионално образование и обучение, както и ефикасното и успешно предаване на знания;

66. Подчертава, че високо квалифицираната и образована работна сила е една от движещите сили на иновацията и представлява значително конкурентно предимство за Съюза; подчертава, че висококачественото професионално образование и обучение допринасят съществено за устойчивото развитие и за създаването на работещ единен пазар и че следва да бъдат постоянно адаптирани към нуждите и развитието на европейския пазар на труда чрез широк диалог между всички заинтересовани страни;

67. Изтъква, че в условията на новата дигитална икономика творческата дейност и информационните и комуникационни технологии създават нова бизнес култура, която може да улесни сътрудничеството и обмена на добри практики между държавите-членки с оглед подобряване качеството на професионалното образование и обучение (ПОО) и следователно е време ПОО да получи централно място в дневния ред, особено с оглед посрещането на предизвикателствата, които поставя стратегията за 2020 г., като например водещата цел на ЕС 40 % от хората на възраст между 30 и 34 години да завършват висше или еквивалентно образование;

Сряда, 8 юни 2011 г.

68. Призовава държавите членки да създадат и прилагат системи за гарантиране на качеството на национално равнище, както и рамка за правомощията на учители и обучаващи;
69. Призовава Европейската комисия да предостави информация по отношение на очакваните промени на пазарите на труда в рамките на ЕС и държавите членки да вградят тази информация в своите образователни стратегии и програми;
70. Призовава държавите-членки да насърчават на местно равнище взаимодействието между социалните партньори, местните професионални сдружения, университети, управителни органи на училища и образователни отдели с цел, чрез научни изследвания и системни консултации, да бъде създаден средносрочен план за бъдещите изисквания относно уменията и да се изчисли необходимият брой лица за обучение за определен район, което ще увеличи ефективността на професионалното обучение, като породи пряк и траен преход към пазара на труда
71. Насърчава Комисията да изготви и редовно да актуализира таблица, която дава информация по региони за образователните квалификации и търсенето;
72. Отбелязва концентрирането върху ключовите умения в професионалното образование и обучение, в това число предприемчивост, чието насърчаване трябва да започне от началото на образованието на децата; счита, че този процес трябва да продължава паралелно с обучението в процеса на работа;
73. Призовава за подкрепа на национално и на европейско равнище чрез създаването на обща основа за действие по отношение на професионалното образование и обучение с оглед постигането на целите за ефикасност, трудова мобилност и създаването на работни места в рамките на Европейския съюз;
74. призовава държавите членки активно да включат частните институции за висше образование, както и държавните институции, като например университетите, при повишаването и разширяването на развитието на професионалната квалификация, особено за професии в областта на математиката, информатиката, естествените науки и техниката;
75. Призовава за създаване на специална инициатива на ЕС за привличане на момичета към професиите в областта на математиката, информатиката, естествените науки и технологиите и за борба срещу стереотипите, които все още преобладават по отношение на тези професии; подчертава, че средствата за масово осведомяване и образованието имат ключова роля за преодоляването на тези стереотипи;
76. Призовава Комисията и държавите-членки да насърчават пълно транспониране, прилагане и въвеждане в сила на законодателството на ЕС, като подкрепят програми за обучение, чиято цел е да гарантират, че заинтересованите страни разбират правилно действащото законодателство и са информирани за своите права и задължения;
77. Призовава държавите членки да подкрепят иновационните дейности, докторантски и следдокторантски програми, което ще укрепи конкурентоспособността и устойчивия икономически растеж

Предложения за определени групи лица

78. Призовава държавите членки по отношение на професионалното образование и обучение да вземат предвид индивидуалните потребности на нискоквалифицираните работници, учащите с миграционен произход, лица от етнически малцинства, уязвими жени, безработните, лицата с увреждания и самотните майки; препоръчва в същото време да се обръща особено внимание на ромското малцинство, тъй като посещаването на училище и интеграцията на работното място са ключови елементи за улесняване на социалната интеграция на ромите.

Сряда, 8 юни 2011 г.

79. Призовава държавите членки да създадат възможности за преход за младежи без завършено образование или с ниско образователно равнище, за да направят възможно започването на работа като, като и напред следва да бъде възможно насърчаването и признаването на частичните квалификации; предвид наболелия характер на проблема призовава за всеобхватна стратегия за борба с безработицата сред младежта и жените и подпомагане на държавите членки при изграждането на мрежи на място, свързващи училищата, предприятията, институциите, полагащи грижи за младежта, и младите хора;

80. Посочва пречките пред интегрирането, на които се натъкват гражданите на трети държави, когато техните квалификации не бъдат признати; призовава Комисията да оцени въздействието на европейската квалификационна рамка върху признаването на квалификациите на граждани на трети държави;

81. Призовава държавите членки, в сътрудничество със социалните партньори, да приемат инициативи за ефективно подпомагане на възрастни работници в процеса на обучението през целия живот и на професионалното обучение;

82. Разглежда възможността за мобилност като важна част от ПОО и съответно препоръчва усъвършенстването на програмата „Леонардо да Винчи“;

Гъвкавост и мобилност

83. Приветства идеята трансграничната мобилност да се превърне във избираем елемент от професионалното образование и обучение и да се развие потенциалът на трансграничния пазар на труда за съответните страни, както се използва програмата „Леонардо да Винчи“; настоятелно призовава заинтересованите страни да повишават осведомеността за програмата „Леонардо да Винчи“ и за други свързани с този въпрос програми; поради тази причина призовава за по-силно насърчаване на мобилността, с цел да се улеснят младите хора да придобиват опит в чужбина;

84. Призовава Европейската комисия, държавите-членки и Европейския парламент да подкрепят и разширяват европейските програми за мобилност на учащите се и по-конкретно програмата „Леонардо да Винчи“, за да създадат благоприятни условия за повишена мобилност на стажантите в рамките на единния пазар;

85. Счита, че професионалното образование и обучение би следвало да създава условия за мобилност на работната сила, както по време на първоначалния образователен курс, така и в рамките на процеса на учене през целия живот;

86. Счита, че трансграничната мобилност в областта на професионалното образование и обучение е също толкова важна, колкото мобилността в сферата на общото образование, и счита, че следва да се положат повече усилия за развиването на този вид мобилност;

87. Счита, че следва да се акцентира върху по-доброто сътрудничество между различните образователни системи на държавите-членки, като се намалят разликите и се гарантира взаимно признаване на сертификати и дипломи между държавите-членки, за да се повиши трансграничното сътрудничество и да се подпомогне мобилността;

88. Призовава държавите членки да улеснят признаването на неофициалните и неформалните форми на обучение и да насърчават обмена на професионален опит, с цел да се извлече максималното от трудовата мобилност и от споделянето на знание, за да се толерират по-широки рамки за индивидуалните пътища за обучение;

89. Подчертава, че е изключително важно да се улесни мобилността на работната сила в рамките на вътрешния пазар; приветства и напълно подкрепя инициативата на Комисията да преразгледа настоящата системата за признаване на професионалните квалификации; счита, че в прегледа на Комисията на Директивата за признаването на професионалните квалификации следва да се съдържа смислена оценка на тази директива; счита, че взаимното признаване на професионалните квалификации в държавите-членки трябва да остане приоритет от първостепенно значение за Комисията;

Сряда, 8 юни 2011 г.

90. Посочва, че създаването на нова стратегия за учене на езици с цел подобряване на общите познания в специфични области на уменията ще улесни мобилността на преподавателите и студентите; изтъква, освен това, че гаранцията за гладък преход от професионално към висше образование ще помогне курсовете за професионално обучение да станат по-привлекателни;

91. Призовава държавите членки със съдействието на Комисията и в сътрудничество със социалните партньори в рамките на обучението през целия живот и професионалното обучение да подобрят и упражняват контрол над система за сертифициране на професионалните квалификации;

92. Приветства предложението на Комисията да организира предлагането на образование и обучение под формата на модули; призовава обаче за запазването на цялостното естество на широката професионална квалификация като абсолютен приоритет и за ясно дефиниране на отделните модули и за осигуряване на необходимите сравнителни критерии;

93. Подчертава ролята на учителите и обучаващите за поощряването на аспектите на равенството между половете в професионалното образование и обучение и призовава за разработване на програми за мобилност, като програмата „Леонардо да Винчи“ и проекта за стажанти, със специални действия, насочени към жените, с цел да се улесни придобиването на подходящи умения през целия живот, които са от значение за интегрирането или повторното интегриране на пазара на труда;

94. изразява убеждение, че предложените в стратегията „Европа 2020“ партньорства между заинтересованите страни в сферата на професионалното образование и обучение са предпоставка за ефективност и обвързаност с пазара на труда и те следва да придобият формата на съвети за дългосрочни умения, насочени към пазара на труда;

95. Призовава държавите-членки в хода на професионалното образование и обучение да разглеждат като приоритет придобиването на знания по чужди езици, като поставят фокуса върху малките и средните предприятия (МСП), като по-този начин се създадат необходимите условия за повишаване на тяхната конкурентоспособност като част от единния пазар;

96. Подчертава голямото значение на овладяването на чужди езици и усъвършенстването на тези познания като начин за увеличаване на самоувереността, приспособимостта и межкултурните умения;

97. Подчертава, че е от съществено значение да се дава възможност на младите хора да прекарват период на образование или обучение в чужбина, за да придобият нови умения, включително езикови познания, което съответно увеличава възможностите им за интегриране на пазара на труда; поради това приветства намерението на Комисията да разработи карта „Младежта в движение“, която да помага на младите хора да отидат в друга държава-членка, за да учат, както и да създаде европейски студентски заеми за мобилност, за да предостави на повече млади европейци, особено на тези в най-неравностойно положение, възможността да прекарат известен период на образование, обучение или работа в друга държава;

Сътрудничество на европейски и международно равнище в областта на професионалното образование и обучение

98. Приветства насърчаването чрез Процеса от Копенхаген на общи референтни инструменти (Европас, Европейската квалификационна рамка, Европейската система за трансфер на кредити в професионалното образование и обучение и Европейската референтна рамка за гарантиране на качеството на професионалното образование и обучение) и подкрепя последователното въвеждане и развитие на тези инструменти;

Сряда, 8 юни 2011 г.

99. Призовава Комисията да проучи какво е взаимодействието - и да засили ефектите от него - между Директива 2005/36/ЕО относно признаването на професионалните квалификации, Процеса от Болоня във висшето образование и Процеса от Копенхаген в професионалното образование и обучение при по-добро използване на европейската квалификационна рамка (ЕКР), европейската кредитна система за професионално образование и обучение (ECVET) и Европас; поддържа становището, че държавите-членки следва да запазят правомощията си да организират образователните си системи съобразно своите конкретни обществени и културни условия;

100. Призовава Комисията да продължава да подкрепя и последователно да прилага сертифициране на качеството, което да осигурява съществен тласък за новаторските процеси от гледна точка на действия, ефикасност и ефективност, като например препоръчаните в Европейската референтна рамка за осигуряване на качество в мрежата на професионалното образование и обучение (EQAVET) и инструментите, разработени в рамките на Процеса от Копенхаген, като например Европас и Европейската квалификационна рамка (ЕКР); призовава държавите членки да опростят процедурите за признаване на чуждестранните професионални квалификации, така че да гарантират, че професионални умения могат да бъдат доказвани не само чрез официални удостоверения, но и посредством изпитателен срок, теоретически и практически изпити, както и чрез експертни оценки;

101. Счита, че предизвикателствата, поставени от Процеса от Копенхаген и стратегията „ЕС 2020“, изискват предоставянето на подходящи финансови ресурси, наред с другото чрез Структурните фондове, по-специално ЕСФ, и изискват по-цялостен ангажимент за насърчване на висококачествено ПОО чрез конкретни действия и включването на нови модели и методи на обучение, като например да се дава гласност на примери за студенти, успели на пазара на труда, да се популяризира престижността на ПОО в големите дружества и да се предоставя по-пълна информация и насоки по въпроси, свързани с ПОО, преди завършване на задължителното обучение; отбелязва, че би било изключително ценно да се насърчава обменът на опит, натрупан по отношение на програмите за подпомагане и за периодите, прекарани в чужбина, като например за участие в програмата „Леонардо да Винчи“;

102. Призовава държавите членки да опростят процедурите за признаване на чуждестранните професионални квалификации, които дават възможност дадени професионални умения да бъдат доказвани не само чрез официални удостоверения, но и посредством изпитателен срок, теоретически и практически изпити, както и чрез оценка от вещи лица;

103. Призовава за установяването на транснационално сътрудничество както между държавите членки на ЕС, така и с трети страни, с цел установяването на програми за обмен на най-добри практики в областта на професионалното обучение и образование;

104. Призовава Комисията да прилага системата за оценка на ефективността на обучението, за да постигне и поддържа висока степен на заетост;

105. Призовава Комисията и Европейския център за развитие на професионалното обучение (CEDEFOP) да включат аспектите на равенството между половете в последващите действия във връзка с Комюникето от Брюж относно засилване на европейското сътрудничество в областта на професионалното образование и обучение за периода 2011—2020 г., по-специално по отношение на достъпа до учене през целия живот, така че жените и мъжете да имат възможност да се обучават на всеки етап от живота си и възможностите за образование и обучение да бъдат по-отворени и по-гъвкави;

Финансиране

106. Призовава Комисията да направи необходимите промени в Европейския социален фонд, в Програмата за учение през целия живот като цяло и в програмата „Еразъм“ за млади предприемачи, за да могат да се заделят средства за финансирането на конкретни проекти в областта на образованието и обучението, проекти за борба с безработицата сред младежта и схеми за обучение на възрастни хора, както и да се улесни достъпът до тези средства на територията на целия Съюз; призовава Комисията да подкрепя общностните програми за подпомагане на младите хора да придобият знанията, уменията и опита, които са им необходими за да намерят своята първа работа;

Сряда, 8 юни 2011 г.

107. Призовава Комисията и държавите-членки да осигурят оптимално използване на структурните фондове, включително Европейския социален фонд, за конкретни програми, които насърчават ученето през целия живот, както и участието на повече жени в него, стимулират участие на по-голяма част от жените в него, и имат за цел увеличаване на дела на жените в системата за професионално образование и обучение, включително чрез финансирани по подходящ начин мерки, специално предназначени за тази цел; призовава за разработване на конкретни действия в рамките на пилотния проект „Еразъм“ за млади предприемачи“, с цел да се насърчи предприемачеството сред жените;

108. Отново отправя критика по повод съкращенията, направени от Съвета на министрите в бюджета за 2011 г. по отношение на финансирането за основните програми на ЕС в областта на образованието (средствата за Програмата за учене през целия живот и за програмата „Хора“ са намалени съответно с 25 милиона евро и 100 милиона евро); констатира, че амбициозната стратегия „Европа 2020“ очевидно изостава в условията на бюджетни ограничения;

109. Призовава държавите членки да разгледат като възможност въвеждането на система от ваучери за обучение, която да гарантира на лицата с нисък доход възможност за участие в процеса на обучение; приканва държавите членки, ако е необходимо, да кандидатстват за отпускане на финансиране за подобна система от ваучери за обучение от средствата на ЕСФ;

*

* *

110. Възлага на своя председател да предаде настоящата резолюция на Съвета и на Комисията.

Отвъд БВП - Измерване на напредъка в свят на промени

P7_TA(2011)0264

Резолюция на Европейския парламент от 8 юни 2011 г. относно „Отвъд БВП - Измерване на напредъка в свят на промени“ (2010/2088(INI))

(2012/С 380 Е/11)

Европейският парламент,

- като взе предвид съобщението на Комисията от 20 август 2009 г., озаглавено „Отвъд БВП – Измерване на напредъка в свят на промени“ (COM(2009)0433),
- като взе предвид конференцията на тема „Отвъд БВП“, организирана от Парламента, Комисията, Римския клуб, Световния фонд за дива природа (WWF) и Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР) през ноември 2007 г. в Брюксел,
- като взе предвид доклада на комисията за измерване на икономическите резултати и социалния напредък (Доклад Stiglitz), представен на 14 септември 2009 г.,
- като взе предвид инициативата на световно равнище за изследване на икономиката на екосистемите и биоразнообразието (инициативата ТЕЕВ), подкрепена от държавните и правителствените ръководители от Г8+5 през юни 2007 г., и резултатите от нея, публикувани през 2009 и 2010 г.,
- като взе предвид „Преглед на икономиката на изменението на климата“ от Nicholas Stern, публикуван на 30 октомври 2006 г.,
- като взе предвид декларацията от Истанбул, подписана по време на втория световен форум на ОИСР относно статистиката, знанията и политиката на 30 юни 2007 г.,
- като взе предвид заключенията на Европейския съвет от 10 и 11 декември 2009 г., 25 и 26 март 2010 г. и 17 юни 2010 г.,